

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3171/2016. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.354/2014/6. számú ítélete, valamint Kfv.V.35.354/2014/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel eljáró gazdasági társaság indítványozó (a továbbiakban: indítványozó, a perben felperes) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott Kfv.V.35.354/2014/6. számú ítélete, valamint Kfv.V.35.354/2014/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári perben megállapított tényállás szerint az adóhatóság az indítványozó felperesnél áfa adónemben bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést végzett, majd a revízió eredményeként hozott, különböző időszakokra vonatkozó határozataiban a felperes terhére 30 520 000 Ft, 59 297 000 Ft, 164 761 000 Ft, illetve 57 891 000 Ft adókülönbötet állapított meg. A felperes fellebbezései folytán eljáró másodfokú adóhatóság határozataival helybenhagyta az elsőfokú hatóság határozatait. A felperes a másodfokú határozatokkal szemben kereseteket terjesztett elő. A Fővárosi Törvényszék a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 149. § (2) bekezdése alapján együttes elbírálás és eldöntés végett a pereket egyesítette, majd ítéletével a négy alperesi határozatot az elsőfokú határozatokra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú adóhatóságot új eljárások lefolytatására kötelezte. A jogerős ítélettel szemben az alperes felülvizsgálati kérelemmel élt, a Kúria pedig végzésével hatályon kívül helyezte a jogerős ítéletet, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezte. A megismételt eljárásban a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.33.872/2013/6. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Az ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. A Kúria 2015. április 23-án kihirdetett Kfv.V.35.354/2014/6. számú ítéletével (a továbbiakban: felülvizsgálati ítélet) a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, kötelezte a felperest 500 000 Ft felülvizsgálati perköltség, és mindösszesen 13 552 000 Ft felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére. A Kúria ítéletét a felperesi képviselőnek 2015. május 21-én kézbesítették.
- [3] A felperes 2015. május 20. napján kelt beadványában a felülvizsgálati ítélet rendelkező részét akként kérte kijavítani a Kúriától, hogy az általa megfizetendő felülvizsgálati eljárási illeték összege 3 500 000 Ft. Arra hivatkozott, hogy a Kúriának az egyesített perekben hozott ítélet ellen benyújtott egyetlen felülvizsgálati kérelemről kellett döntenie. Érvelése szerint az illetékalap az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 40. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati érték meghatározásánál összeadódott, ezért az Itv. 50. § (1) bekezdése értelmében az illeték mértéke legfeljebb 3 500 000 Ft lehet.
- [4] A Kúria Kfv.V.35.354/2014/8. számú végzésével (a továbbiakban: végzés) az ítélet kijavítása iránti kérelmet elutasította. Indokolásában rögzítette, hogy ítélete a kijavítási kérelemmel érintett részében nem tartalmaz a kijavítás alapjául szolgáló szám- vagy számítási hibát és elírást sem. A felülvizsgálati eljárási illeték összegének

meghatározását illetően a közigazgatási perek sajátos tárgyával összefüggésben arra hivatkozott, hogy a bírói gyakorlat az egyesített közigazgatási perekben is külön-külön bírálja el a keresetekkel megtámadott határozatok jogszerűségét, ezért az egyesítésre kerülő perek pertárgyértéke nem számítható egybe, és a felülvizsgálati értékhatárt is külön-külön, a közigazgatási határozatok alapján kell vizsgálni. Minderre figyelemmel, és az Itv. 50. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati illeték összege a perben a Kúria álláspontja szerint összesen 13 552 000 Ft, ezt az összeget tartalmazza ítéletének rendelkező része is.

- [5] 2. Az indítványozó a felülvizsgálati ítéletnek a felülvizsgálati eljárási illeték összegét meghatározó rendelkezése és a végzés ellen nyújtott be alkotmányjogi panaszt. Állítása szerint a jogállamiság és jogbiztonság [B] cikk (1) bekezdés] sérelme abból fakad, hogy a Kúria az Itv. 50. § (1) bekezdésében az ítélet elleni felülvizsgálat esetére meghatározott illeték maximum mértéke többszörösének megfizetésére kötelezte ítéletével, illetve a kijavításra irányuló kérelmének elutasításáról szóló végzésével. Az indítványozó szerint a Kúria döntései nem csak jogellenesek, de nem felelnek meg a kiszámíthatóság és előreláthatóság feltételeinek sem, így alaptörvényellenesek is.
- [6] A Kúria „döntése” az indítványozó jogorvoslathoz való jogát [XXVIII. cikk (7) bekezdés] állítása szerint két vonatkozásban sérti. Egyrészt az eltúlzott mértékű illeték a jogorvoslathoz való jog olyan mértékű korlátozását jelenti, amely a jogintézmény kiüresítését okozza: a gyakorlatban a teher eltántorítja igénybevitelétől azt a felet, akinek jogát a bírói döntés érinti, így a jogorvoslat elméleti lehetőség marad. Másrészt azt sérelmezte, hogy nem állt rendelkezésére tényleges jogorvoslat a Kúria ítéletének sérelmezett rendelkezésével szemben, holott a felülvizsgálati illeték összegét a Kúria első ízben állapította meg, a döntés pedig közvetlenül érintette jogát, illetve jogos érdekét. Kifogásolta továbbá, hogy az ítélet kijavítására irányuló kérelmét a felülvizsgálati eljárásban eljáró tanács bírálta el, ezért nem teljesült a jogorvoslathoz való jog azon tartalmi eleme, hogy a kérelmet más szerv vagy magasabb fórum bírálja el.
- [7] Hivatkozott az indítványozó az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének sérelmére is, azt állítva, hogy a Kúria az Itv. 50. § (1) bekezdésében foglalt szabályt figyelmen kívül hagyva határozta meg a fizetendő illeték összegét, ezzel megsértette azon kötelezettségét, hogy a törvények által megszabott kereteken belül hozza meg döntését.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság főtárgyára arról tájékoztatta az indítványozót, hogy a felülvizsgálati ítélet ellen benyújtott alkotmányjogi panasza elkésett, a Kúria végzése ellen pedig az Abtv. 27. §-a értelmében nincs helye alkotmányjogi panaszoknak.
- [9] Az indítványozó észrevételei között megfogalmazott álláspontja szerint a Kúria ítélete az adójogi határozatok vonatkozásában az ügy érdemében született határozat, de az eljárásért fizetendő illeték tekintetében alapjogi szempontból az alapeljárástól elkülönült, önálló ügynek minősül annak ellenére, hogy formailag ugyanazon határozatban jelenik meg a két döntés. Hivatkozott arra, hogy a felülvizsgálati illeték összegének vitatására csak a kijavítás iránti kérelem áll rendelkezésére, egyúttal ennek a kérelemnek a benyújtásával tett eleget az Abtv. 27. § b) pontjában meghatározott azon feltételnek, hogy jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, mielőtt az Alkotmánybírósághoz fordult. Hangsúlyozta, hogy az Itv. 50. § (1) bekezdése alapján joggal feltételezte, hogy az őt ért jogsérelem az ítélet kijavításával elhárul, továbbá, hogy nem észszerű, nem gazdaságos, indokolatlan és jogellenes megkövetelni az indítványozótól, hogy a kijavításra irányuló kérelem tárgyában hozott döntés előtt Alkotmánybírósághoz forduljon. A kifejtettek alapján azt állította, hogy a felülvizsgálati ítélet elleni panaszt csak a kijavítási kérelmét elutasító végzés kézbesítését követően nyújthatta be, így határidőben élt panaszjogával. Álláspontja szerint a támadott végzés az illeték vonatkozásában eljárást befejező döntésnek minősül, mert az zárta le a fizetendő felülvizsgálati illeték kérdését.
- [10] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben előírt formai és az 56. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi feltételeknek.
- [11] 4.1. Az indítványozónak a Kúria felülvizsgálati ítéletét sérelmező panaszával kapcsolatban az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.

- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A felülvizsgálati ítéletet az indítványozó jogi képviselőjének 2015. május 21. napján kézbesítették, az ítélet ellen az indítványozó 2015. november 27. napján, a törvényi határidőn túl nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [13] Az Abtv. 30. § (3) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság olyan alkotmányjogi panasz tárgyában is dönthet, amelyet az indítványozó rajta kívül álló elháríthatatlan okból történő akadályoztatása folytán a határidő eltelté után nyújtott be, és az akadály megszűnésétől számított tizenöt napon belül – az elbírálásra alkalmas indítvány előterjesztésével egyidejűleg igazolási kérelmet nyújt be. Az indítványozó igazolási kérelemmel nem élt.
- [14] Az Abtv. 27. § b) pontja alapján bírói döntéssel szemben akkor fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, ha jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A jogorvoslat kimerítésének követelményére, valamint az indítványozó érvelésére figyelemmel az Alkotmánybíróság azt is vizsgálta, hogy a felülvizsgálati ítélet elleni alkotmányjogi panasz benyújtásának előfeltétele volt-e a kijavításra irányuló kérelem benyújtása, helytálló-e az indítványozó azon álláspontja, hogy a kérelmét elutasító végzés kézbesítésétől kell a felülvizsgálati ítélet elleni panasz benyújtásának határidejét számítani.
- [15] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hatálya lépésétől kezdődően van hatásköre egyes bírói döntések alkotmányosságának felülvizsgálatára. Az Abtv. 27. §-ára alapított panasz alkotmányvédelemben betöltött szerepének szubszidiárius jellegét fejezi ki a rendelkezés b) pontjában a jogorvoslat kimerítésére vonatkozó feltétel. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogorvoslat kimerítésének kötelezettsége a rendes, azaz a jogerőre még nem emelkedett határozatokkal szemben igénybe vehető jogorvoslatokra vonatkozik. Az Alkotmánybíróság e kérdésben kifejtett testületi állásfoglalását rögzíti Ügyrendjének 32. § (1) bekezdése, amely szerint az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontjában, 27. § b) pontjában és 56. § (2) bekezdésében foglalt jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati kérelem vagy indítvány benyújtását is lehetővé teszi.
- [16] Az indítványozó által sérelmezett határozatokat a Kúria polgári perben hozta. Szakmai körben elfogadott definíciót [Németh János: Rendkívüli perorvoslatok a polgári eljárásjogban (Budapest, Akadémiai Kiadó 1975) 44. oldal] alapul véve eljárásjogi értelemben vett jogorvoslatnak (perorvoslatnak) minősül a Pp. 224. §-ában szabályozott kijavítás iránti kérelem is. A Pp. 224. § (1) bekezdése szerint a bíróság névcseré, hibás névírás, szám- vagy számítási hiba vagy más hasonló elírás esetén a határozat kijavítását végzéssel bármikor hivatalból is elrendelheti. A határozatot hozó bíróság által korrigálható hibák közös jellemzője, hogy azok elírásból fakadnak, azaz technikai jellegűek. A kijavítható hibák jellegéből következnek a kijavítás jogintézményét meghatározó, és így azt jellemző szabályok, amelyek közül az Alkotmánybíróság azt emeli ki, hogy a bíróság bármely határozata akár kérelemre, akár hivatalból kijavítható, mégpedig határidő nélkül. A kijavítás iránti kérelem tehát annak függvényében minősül rendes vagy rendkívüli jogorvoslatnak, hogy jogerőre még nem emelkedett, vagy jogerős határozat ellen terjesztik elő. A Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete ellen a Pp. 233–233/A. §-ai, illetve 235. § (3) bekezdése értelmében – rendes jogorvoslatnak minősülő – fellebbezésnek nincs helye. A Pp. 228. § (1) bekezdése értelmében az a határozat, amely fellebbezéssel nem támadható meg, kihirdetésével (218. §) jogerőre emelkedik.
- [17] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a jelen ügyre vonatkozóan megállapította, hogy az indítványozónak a jogerős felülvizsgálati ítélet kijavítására irányuló kérelme rendkívüli jogorvoslatnak (perorvoslatnak) minősül, így e jogorvoslat kimerítése az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében nem volt előfeltétele a kúriai ítéletet sérelmező alkotmányjogi panasz benyújtásának. Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy megítélése szerint az indítványozó által állított alkotmányos sérelmek a Kúria ítéletének kijavításával egyébként sem lettek volna orvosolhatóak, ezért e jogorvoslat kimerítése ilyen okból sem tekinthető a panasz előfeltételének. A felülvizsgálati ítélet elleni panasz benyújtásának határidejére vonatkozóan mindebből az következik, hogy ezt a határidőt a sérelmezett ítélet kézbesítésétől kell számítani, ezért az indítványozó a felülvizsgálati ítélet ellen a törvényi határidőn túl, elkésztetten nyújtotta be panaszát. Késedelmét az indítványozó nem mentette ki, de a panasz benyújtásával egyidejűleg az Abtv. 30. § (4) bekezdése értelmében már nem is menthette ki, mert a támadott döntés közlésétől számított száznolcvan nap elteltével alkotmánybírósági eljárás megindításának nincs helye.

- [18] 4.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a felülvizsgálati ítélet kijavítása iránti kérelmét elutasító kúriai végzést is sérelmezte. A főttkári tájékoztatást követően azzal érvelt, hogy a támadott végzés az illeték vonatkozásában eljárást befejező döntésnek minősül, mert az zárta le a fizetendő felülvizsgálati illeték kérdését.
- [19] Az Abtv. 27. §-a értelmében alkotmányjogi panasz tárgya az ügy érdemében hozott vagy a bírósági eljárást befejező egyéb bírói döntés lehet. Az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [20] Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság végzését támadta alkotmányjogi panasszal, az Alkotmánybíróság teljes ülése pedig már állást foglalt abban a kérdésben, hogy a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott határozatai közül melyek lehetnek alkotmányjogi panasz tárgyai. Az Alkotmánybíróság e kérdést érintő értelmezését az Ügyrend 32. § (2)–(4) bekezdései rögzítik, és azokból következik, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban hozott kijavítás iránti kérelmet elutasító végzés nem felel meg az Abtv. 27. §-ában a panasz tárgyára vonatkozóan meghatározott feltételnek, így a kúriai végzés ellen benyújtott panasz érdemben nem bírálható el.
- [21] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – a panasz befogadhatósága egyéb feltételeinek vizsgálatát mellőzve az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d)* illetve *h)* pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2016. szeptember 6.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/107/2016.

